

Євгенія Глущук,
мол. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В США 2024 РОКУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Опубліковано: Глущук Є. Президентські вибори в США 2024 року: виклики для України // Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни. 2024. Випуск 2 (98). С. 36-40.

З геополітичної точки зору 2024 рік буде найбурхливішим за останні десятиліття. Головним викликом для України та світу буде рекордна кількість проведення виборів. Загалом у 2024 році різні вибори — президентські, парламентські, місцеві — відбудуться в 76 країнах: Сполучені Штати, Росія, Індія, Індонезія, Бразилія, Мексика, Туреччина, Велика Британія та чимало інших країн. А виборцями будуть близько 4,2 мільярда людей по всьому світу, що складає майже половину населення планети ([Бабель](#)).

Президентські та парламентські вибори мали відбуватись і в Україні, але через воєнний стан виборчий процес відкладено на невизначений термін.

В багатьох з цих виборчих кампаній тема України, російсько-української війни, біженців та тимчасово переміщених осіб, і взагалі ставлення до подій в Україні буде грати велику роль. І тому їхні результати вплинуть як на рівень підтримки України окремими державами та обсяг військової допомоги, так і загалом на майбутнє нашої країни.

У рівнянні війни для України головною наразі невідомою величиною, від якої значною мірою залежить фінальний результат, є роль США. Американська воєнна та фінансова допомога, навіть за умови збільшення підтримки з боку Європи, є важливим фактором, який впливає не лише на технічні можливості українського війська, а й загалом на функціонування української держави й моральний стан українського суспільства. Адже близько половини бюджету України залежить від зовнішнього фінансування. І саме Сполучені Штати задають тренд на надання допомоги Україні іншими державами, виконуючи роль першої скрипки в оркестрі українських союзників ([ВВС Україна](#)).

Тож найочікуваніші вибори 2024 року в усьому світі — вибори президента США. Оскільки Штати – найбільший донор України (масштаби їхньої допомоги переважають усі країни Європи разом), важливість цієї події для України важко переоцінити ([Ми-Україна](#)).

Як відзначає американська Рада з Міжнародних відносин, «ці президентські перегони варті великої уваги, бо є побоювання, що вони можуть призвести до загибелі американської демократії та перевернути світовий порядок». Це відчує на собі й Україна. До кінця 2024 фінансування допомоги Україні гарантується адміністрацією Байдена. Проте на початку

2025 року США, хто б врешті не став президентом, доведеться ухвалювати нове рішення щодо підтримки України ([Суспільне](#)).

Ювілейні, 60-ті президентські перегони в США, неформально вже стартували. Тож увесь наступний рік проходитиме під впливом цієї гонки ([УНІАН](#)). Вибори президента США мають відбутись 5 листопада 2024 року, а інавгурація переможця – 20 січня 2025 року ([Explainer](#)).

Вже цього місяця в США розпочнуться внутрішньопартійні голосування за кандидатів, яких дві ключові партії – Демократична та Республіканська – висунуть на президентський пост. Обидві політсили мають претендентів, що із великим відривом випереджають інших однопартійців. У таборі демократів лідирує 81-річний чинний президент Джо Байден. У республіканців це ексцентричний 77-річний експрезидент Дональд Трамп, якому вдасться зберігати популярність попри скандальні висловлювання та понад 90 звинувачень у чотирьох різних кримінальних справах ([NV.ua](#)). Якщо, звісно, Трампу не заборонять балотуватися.

Річ у тім, що щоб балотуватися від Республіканської партії, Трампу потрібно виграти праймеріз. Та 21 грудня Верховний суд штату Колорадо заборонив йому брати участь у місцевих праймеріз. А 29-го грудня таке ж рішення ухвалив і штат Мен, де на виборах 2020-го Трамп переміг. Судді аргументували рішення 14-ю поправкою до Конституції США, яка забороняє учасникам заклоту претендувати на найвищі державні посади. Йдеться про штурм будівлі Конгресу США 6 січня 2021 року прибічниками Трампа, які не визнали перемоги Байдена на виборах. Як встановив суд Колорадо, експрезидент підбурював протестувальників ([Суспільне](#)). Однак 8 лютого 2024 року Верховний суд США має розглянути апеляцію Трампа щодо дискваліфікації від участі у праймеріз. Майбутнє рішення Верховного суду матиме суттєвий вплив на перебіг президентської кампанії у США у 2024 році ([Espresso.tv](#)).

Головні претенденти на пост президента США — Джозеф Байден та Дональд Трамп — наразі виступають антагоністами щодо війни в Україні. Якщо Байден обіцяє подальшу підтримку та фінансування українського спротиву, то Трамп — завершити війну за 24 години ([Фокус](#)). Дональд Трамп виступав із скандальною заявою про те, що війну в Україні можна припинити, віддавши частину території Росії. Також він закликав Київ «не чинити опір». Заявляв, що в разі його приходу до влади він може швидко закінчити війну в Україні. Однак ці умови закінчення будуть геть не вигідним для нашої держави ([24 Канал](#)). Наскільки реальними є обіцянки Трампа, можна буде оцінити лише в разі його обрання в листопаді 2024 року. Але, як кажуть політичні коментатори, не варто оцінювати його політику по передвиборчих заявах — адже наразі Трамп намагається «продати» своєму виборцю прості рішення для складних проблем. Також нагадують, що незважаючи на свою скандальність, вперше летальну зброю Україна отримала від США саме за його каденції ([Фокус](#)).

В опитуванні, яке проводилось в останній день 2023 року та в перші два дні 2024, з'ясувалось, що Джо Байден та Дональд Трамп мають по 44 % підтримки американців ([Comments.ua](#)).

Проте, якщо Верховний суд США все ж таки заборонить Трампу брати участь у виборах, то ймовірними конкурентами Джо Байдена стануть республіканці Ніккі Гейлі або Рон Десантіс. У цьому випадку нинішній президент США перемагає обох. У протистоянні з Ніккі Гейлі результат Байдена був би 41 %, тоді як у колишньої губернаторки Північної Кароліни 36 %. У голосуванні між Роном Десантісом та Джо Байденем результат такий: 41 % проти 44 % на користь Байдена ([Comments.ua](#)).

Експерт Ради зовнішньої політики «Українська призма» Олександр Краєв зазначає, що в разі переобрання чинного президента США Джозефа Байдена кардинальних змін в американській політиці щодо України очікувати не варто: «Якщо ми кажемо про перемогу Байдена та демократів в цілому, то для України це про передбачуваність. Тобто, на відміну від республіканців, кожен з яких представляє достатньо різні позиції стосовно України (а якщо казати про окремих політиків, то і суттєво різні), з Байденем ми знаємо, чого чекати, як співпрацювати, і як він цю співпрацю буде вибудовувати».

«Якщо казати про перемогу республіканців, то тут питань набагато більше. Все буде залежати від того, хто буде президентом від них. Якщо це буде Трамп, то, звісно, проблеми будуть одразу і дуже великі. Він буде для нас проблемним, кризовим. Якщо це буде не Трамп, то теж буде цікаво... Проте найбільш ймовірним кандидатом в такому разі є Нікі Хейлі», – зазначає Олександр Краєв.

Наразі Нікі Хейлі – на другому місці у внутрішньопартійних праймеріз. За неї – основні спонсори Республіканської партії. І вона – абсолютно проукраїнський кандидат. «Це найкращий варіант для України поза Байденем, тому що Хейлі абсолютно проукраїнський кандидат. Вона каже, що Україні потрібно давати більше, Україна є союзником, Україна має отримувати зброю. Інші кандидати-республіканці швидше «чорні лебеді», однак розглядати їх наразі вже не варто. Тому ми «цілимося» по республіканцях: або Трамп, або Хейлі, якщо його не посадять», - розповідає експерт ([УНІАН](#)).

Втім, навіть якщо на виборах у США переможе Трамп, то посипати голову попелом не варто. Адже є певні сподівання, що загальний вектор зовнішньої політики США він скерує у відносно правильну для України сторону. Наприклад, переконати його не закривати всю підтримку Україні може оборонно-промисловий комплекс США (проте вона все одно не буде системна і буде скорочуватись). «Їм потрібні ці гроші, їм потрібні ці проекти, і тому Трамп так чи інакше буде плисти за течією в цьому аспекті», - вважає експерт-міжнародник ([УНІАН](#)).

Колишній посол України в США Володимир Єльченко, своєю чергою, зазначає, що в разі переобрання Байдена США продовжать підтримувати Україну. Ба більше, американський лідер не буде настільки обережним, як

зараз. Мовляв, спрацює психологічний ефект: «Тобто людина, яка заходить на другий термін, вже не пов'язана якимись «гальмами». Тому Байден не буде настільки обережним, як він змушений бути зараз, аби переобратися на другий термін.

Проте Єльченко також радить не драматизувати ситуацію і щодо можливого обрання президентом США Дональда Трампа. «З власного досвіду, побоюватися обрання президентом республіканця я б не став. По-перше, не факт, що це буде саме Трамп. По-друге, вже всі забули, але саме коли Трамп був президентом, Україні почала надаватися реальна військова допомога (на відміну від попередньої адміністрації)», - зазначив дипломат. Тож, за словами Єльченка, зовсім не факт, що допомога Україні буде зменшена в разі обрання Трампа. Адже Трамп – це не вся Республіканська партія ([УНІАН](#)).

Президент Володимир Зеленський на пресконференції за підсумками року заявив, що перші сигнали будь-якого новообраного президента США щодо політики стосовно України сильно вплинуть на ситуацію на полі бою і ставлення інших країн. «Я думаю, що у нього (Дональда Трампа – ред.) точно буде інша політика (щодо України – ред.), він інша людина, якщо він буде президентом США. Не нам обирати, а їх народові», - зазначив Президент.

За його словами, треба тверезо дивитися на те, що будь-який лідер має вплив на своє суспільство, особливо відразу після обрання президентом США. «Ці перші сигнали будуть дуже впливові. Якщо політика наступного президента – ким би він не був, буде іншою до України, більш холодною або пріоритет буде на внутрішній політиці, більш економною, то, я думаю, ці сигнали вплинуть дуже сильно на хід війни в Україні», - зауважив Зеленський ([Укрінформ](#)).

Голова МЗС України Дмитро Кулеба заявив, що можлива перемога Дональда Трампа на президентських виборах у Сполучених Штатах не має сприйматися в Україні як щось суто негативне, навіть попри всі публічні заяви експрезидента США. За його словами, хвилюватися у зв'язку з потенційним поверненням Трампа до Білого дому не потрібно. У разі його перемоги Україна й надалі взаємодіятиме зі США у багатьох сферах. «З будь-якої ситуації витискати користь для себе, для своєї країни, або повертати ситуацію таким чином, аби можна було цю користь для країни витиснути. Знаєте, Трамп сприймається завдяки своїм, я би сказав, ультрахаризматичним вчинкам, своїй репутації і фразам. Але хто продав Україні першу американську зброю? Президент Трамп – Джавеліні. Хто розпочав програму безкоштовної передачі Україні перших військово-морських суден, катерів типу Island та Mark-6? Трамп. Хто воював із Північним потоком-2 і наклав санкції на відоме, але вже підзабуте судно Фортуна, яке проклало цей трубопровід? Це був Трамп», - наголосив міністр.

Кулеба закликав не вірити в повідомлення окремих ЗМІ про те, що після приходу до влади Трамп нібито піде на укладення «великої угоди» з російським диктатором путіним. Глава МЗС додав, що Трамп – «це людина, з

якою можна працювати, потрібно просто вміти з ним працювати» ([Слово і Діло](#)).

Дмитро Кулеба заявив, що Україна протягом наступного року уникатиме того, що втягуватиме її у передвиборчі перегони в США. «Ми цілком усвідомлюємо ризики і ... до завершення виборів президента США, чим би вони не завершилися, будемо всіляко уникати будь-яких речей, звідки б вони не йшли, які втягуватимуть чи використовуватимуть нас у передвиборчих перегонах. Мета цієї стратегії полягає саме в тому, щоб зберегти двопартійну підтримку (України з боку США - ред.)», - сказав глава української дипломатії ([Укрінформ](#)).

Зрештою, у грудні 2023 року українці вже відчули, як це – втратити впевненість в американській підтримці. Представники Республіканської партії США заблокували законопроект про виділення мільярдів доларів допомоги Україні, включно з допомогою Ізраїлю, у спробах пов'язати її з посиленням заходів із контролю за своїми південними кордонами. «Дуже очікуємо рішення Конгресу щодо подальшої підтримки України, підтримки, яка має значення не лише для нас, а і для кожної держави, чия стабільність залежить від сили міжнародного права. Цю битву маємо виграти, і я дякую усім в Америці, усім, хто допомагає нам берегти свободу», - зазначив Володимир Зеленський ([Цензор.НЕТ](#)).

З прийдешніми президентськими виборами в США питання подальшої підтримки України у війні проти росії особливо загострюється. Проте, оглядачі американських політичних процесів вказують, що протягом передвиборчого періоду у США це може бути не останній виклик для України та інших країн, які покладаються на підтримку Сполучених Штатів ([Факти](#)).

Україні як ніколи потрібна єдність та стабільність наших союзників, тому нам залишається робити все від нас залежне, аби демократичні процеси у наших партнерів проходили чесно, незалежно, та без жодного внутрішнього втручання ([Тиждень.ua](#)). У будь-якому разі, в українців немає іншого вибору, як продовжувати опір російській навалі. І хочеться вірити, що у решти цивілізованого світу теж не з'явиться бажання зробити інший вибір, ніж продовжувати підтримувати Україну в цій боротьбі.